



Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 3. Deus actus omnes creaturæ rationalis, tam naturales, quàm supernaturales, liberè futuros, cognoscit in essentia sua, ut perfectissima similitudine omnium intelligibilium, secundùm esse ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

prium ut actuale & exercitum pro tali differentia temporis, & non pro alia, non potest non esse simul & indivisibiliter ab aeterno & pro aeterno intellectui divina ratio creaturam illam cognoscendi ut futuram pro tempore, pro quo nondum est, ut praesentem pro tempore, pro quo est, ut praeteritam pro tempore, pro quo non est amplius. Haec autem dicta à nobis, ut probaremus Deum in se ut medio ratione prius vilo videre praeterita, praesentia & futura, de iis saltem quae à solo Deo in produci & conservari dependent, imò & de iis quae etiam dependent à causis secundis, sed naturaliter agentibus sive impedibiliter sive inimpedibiliter, intelligenda esse, non est difficultas. Superest ut agamus de ceteris, quae, ut sint, dependent à creatura rationali, se ipsam liberè determinante ad eorum productionem.

ARTICULUS IV.

Utrum Deus in aliquo medio ratione prius cognoscit actus liberos creaturae rationalis aliquando existituros.

RESPONSIO I.

DEUS non cognoscit actus creaturae rationalis, liberè futuros, in ipsa creatura rationali, considerata in actu primo, sive remoto, sive etiam proximo.

Prob. Nam causa, quantumvis cognita ut causa, non potest esse ratio cognoscendi certò, nisi eos effectus, quibuscum necessariam habet connexionem: sicut principium, quantumvis cognitum ut principium, non potest esse ratio cognoscendi certò, nisi eas conclusiones, quibuscum necessariò connexum est. Atqui creaturae rationalis actus primus, sive remotus, hoc est, virtus agendi, sive proximus, hoc est, virtus agendi cum omnibus adjunctis & praerequisitis ad agendum, non habet necessariam connexionem cum actu secundo creaturae rationalis liberè futuro: actus enim primus creaturae rationalis, sive remotus, sive etiam proximus, relata ad actum secundum liberè futurum, est planè indifferens ad opposita. Ergo actus primus creaturae rationalis, sive remotus, sive etiam proximus, quantumvis cognitus, non potest esse Deo ratio cognoscendi certò actum secundum creaturae rationalis liberè futurum. Ergo, quod idem est, Deus non potest certò cognoscere actus creaturae rationalis liberè futuros in ipsa creatura rationali considerata secundum actum primum, sive remotum, sive etiam proximum, & consequenter nullo modo cognoscit actus creaturae rationalis liberè futuros in ipsa creatura rationali considerata secundum actum primum, sive remotum, sive etiam proximum. Nam si aliquo modo cognosceret, cum non possit certò cognoscere, cognosceret tantum conjecturaliter. At cognitio conjecturalis, ut potè errori obnoxia, repugnat Deo. Propter eandem rationem Deus non cognoscit actus creaturae rationalis liberè futuros in sua omnipotentia, quantumvis perfectè & comprehensivè cognita.

RESPONSIO II.

Deus non cognoscit in suis decretis actus naturales creaturae rationalis liberè futuros: at cognoscit supernaturales.

Prob. 1. pars. Nam decreta divina, ut hic supponitur, respectu actuum naturalium creaturae rationalis, sunt disjunctiva, quibus scilicet creaturae rationali, quantum ad actus liberos, omnipotentia divina velut per modum habitus applicatur ad hunc vel illum actum disjunctivè. Unde decretum disjunctivum non magis importat futurationem unius actus, quam alterius, sed aequaliter utrumque actum respicit. Ergo decretum disjunctivum non potest esse Deo ratio cognoscendi hunc actum ut futurum, potius quam alterum. Ergo, &c.

Prob. 2. pars. Nam decreta divina, ut etiam hic supponitur, sunt praedeterminativa respectu actuum supernaturalium creaturae rationalis, hoc est, decreta, quibus

Deus vult absolutè & efficaciter, ut creatura rationalis tales actus eliciat, & liberè eliciat in tempore: unde vi horum decretorum Deus determinatus est ad danda in tempore creaturae rationali auxilia gratiae, quibuscum per infallibilem scientiam futuribilem, praescit creaturam rationalem tales actus elicitorum esse. Atqui ejusmodi decreta habent necessariam connexionem cum praedeterminatis actibus creaturae rationalis ut futuris, & liberè futuris. Nam Deum velle absolutè & efficaciter, ut aliquid fiat & tali modo fiat, & tamen illud non fieri, vel non eo modo fieri, quo Deus vult, absolutè repugnat. Ergo decreta divina possunt esse Deo ratio cognoscendi actus supernaturales creaturae rationalis liberè futuros. Ergo Deus re ipsa hos actus cognoscit in suis decretis.

RESPONSIO III.

Deus actus omnes creaturae rationalis, tam naturales, quam supernaturales, liberè futuros cognoscit in essentia sua, ut perfectissima similitudine omnium intelligibilium, secundum esse proprium, quod habent, sive possibile tantum, sive etiam actuale & exercitum, pro quacumque temporis differentia habeant.

Prob. Nam Deus in essentia sua, ut perfectè & comprehensive cognita, perfectissimè comprehendit quamlibet creaturam rationalem existentem. Atqui ad hanc perfectissimam creaturae rationalis existentis comprehensionem requiritur ut cognoscatur clarè secundum omnes rationes suas intrinsecas, & consequenter non solum secundum id omne quod potest sive necessariò sive liberè facere, sed etiam secundum id omne quod re ipsa sive necessariò sive liberè factura est pro quacumque differentia temporis; imò & secundum id omne quod factura esset in quacumque hypothese possibili, ut suo loco ostenditur. Ergo Deus in essentia sua, ut perfectè & comprehensive cognita, clarè cognoscit quamlibet creaturam rationalem existentem, non solum secundum id omne, quod potest sive necessariò sive liberè facere, sed etiam secundum id omne, quod re ipsa sive necessariò sive liberè factura est pro quacumque differentia temporis. Quod est, Deum in sua essentia cognoscere omnes omnino actus creaturae rationalis etiam liberè futuros.

Prob. 1. maj. Nam Deum in essentia sua, ut perfectè & comprehensive cognita, posse perfectissimè comprehendere omnia alia à se, sive, quod idem est, essentiam divinam, ut perfectè & comprehensive cognitam, posse omnia alia à se sufficienter exhibere intellectui divino ad perfectissimam eorum comprehensionem, est perfectio magna, & melior ipsa, quam non ipsa. Ergo non est neganda essentia divina. Et verò sicut intellectus divinus est simpliciter infinitus in representando per modum potentiae vitalis, ita & essentia divina est simpliciter infinita in representando per modum objecti: non enim minus valet essentia divina ad representandum per modum objecti, quam intellectus divinus ad representandum per modum potentiae vitalis. Atqui essentia divina non est simpliciter infinita in representando per modum objecti, si perfectè & comprehensive cognita non repraesentat intellectui divino omnia alia à se, quantum oportet ad perfectissimam eorum comprehensionem: sicut intellectus divinus non esset simpliciter infinitus in representando per modum potentiae vitalis, si non omnia alia à se perfectissimè comprehenderet. Ergo essentia divina, perfectè & comprehensive cognita, repraesentat intellectui divino omnia alia à se, quantum oportet ad perfectissimam eorum comprehensionem.

Prob. 2. min. Nam 1. ut ait S. Thomas hic q. 12. art. 7. in O. illud comprehenditur, quod perfectè cognoscitur: perfectè autem cognoscitur, quod tantum cognoscitur, quantum est cognoscibile. Atqui creatura rationalis non cognoscitur, quantum est cognoscibilis, si non cognoscitur etiam quantum ad ea omnia, quae liberè actura est pro quacumque differentia temporis: est enim etiam quantum ad haec omnia cognoscibilis. Ergo, &c. 2. Creatura rationalis existens non comprehenditur, nisi perfectè cognoscatur virtus ejus. Atqui virtus crea-

ture

tura rationalis existentis non cognoscitur perfectè, nisi cognoscantur ea omnia ad quæ se extendit. Ergo creatura rationalis existens non comprehenditur, nisi cognoscantur ea omnia, ad quæ se extendit virtus ejus. Atqui virtus se extendit non solum ad ea omnia, quæ potest agere, sed etiam ad ea omnia, quæ liberè actura est pro quacumque temporis differentia. Ergo creatura rationalis existens non comprehenditur, nisi cognoscantur ea omnia, quæ pro quacumque temporis differentia actura est liberè. Hoc argumentum suggerit S. Thomas hic q. 14. art. 5. in O. ubi hæc habet: *Si perfectè aliquid cognoscitur, necesse est, quod virtus ejus perfectè cognoscatur. Virtus autem alicujus rei perfectè cognosci non potest, nisi cognoscantur ea, ad quæ virtus se extendit.*

Dices. Essentia divina non est necessariò connexa cum actibus creaturæ rationalis liberè futuris. Ergo non potest esse intellectui divino ratio illos cognoscendi. R. n. conseq. Nam est æquivalenter & eminenter species impressa cujuscumque actus cujuslibet creaturæ rationalis liberè futuri: cum enim non solum virtualiter, sed etiam æquivalenter & eminenter contineat totam collectionem specierum impressarum omnium actuum à creaturis rationalibus aliquando eliciendorum, potest non solum species illas producere, sed etiam per se ipsam modo quodam excellenti, & seclusis imperfectionibus, præstare, quod illæ præstarent, si intellectui divino adessent: præstat autem, in se ipsa, velut in speculo quodam lymphidissimo, exhibendo videndos intellectui divino omnes actus illos. Et hoc dicit S. Thomas hic q. 14. art. 5. in O. cum ait, *Deum alia à se videre, non in ipsis, sed in se ipso, in quantum essentia sua continet similitudinem aliorum ab ipso*, hoc est, in quantum essentia divina æquivalenter & eminenter continet in se species omnium aliorum à se, & ita est secundum quendam modum excellentem similitudo & imago omnium aliorum à se, quæcumque illa sint, perfectissimè representans illa secundum esse quod habere possunt, vel habent, vel habuerunt, vel habitura sunt.

RESPONSIO IV.

Deus omnes actus cujuscumque creaturæ rationalis liberè futuros, ab æterno & pro æterno videt in essentia sua ratione prius visa, ut existentes pro ea temporis differentia, pro qua re ipsa existunt.

Prob. Nam quidquid essentia divina intellectui divino, eam ab æterno & pro æterno perfectè cognoscenti, repræsentat, ab æterno & pro æterno repræsentat: si enim intellectui divino, eam ab æterno & pro æterno perfectè cognoscenti, inciperet, aut desineret aliquid repræsentare, non esset in repræsentando prorsus invariabilis & incommutabilis, contra illud Jacobi c. 1. *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.* Ergo vel nunquam intellectui divino actus liberè futuros creaturæ rationalis repræsentat ut existentes pro eo tempore, pro quo existunt; quod esse falsum satis superque constat ex suprâ dictis; vel illos ut existentes pro eo tempore, pro quo existunt, repræsentat ab æterno & pro æterno.

Præterea, essentia divina est ab æterno & pro æterno perfectissima similitudo omnium omnino intelligibilium, illorum perfectissimè repræsentativa secundum totam intelligibilitatem, quam habent: nam quidquid est essentia divina, ab æterno & pro æterno est propter summam suam incommutabilitatem: unde vel non est talis similitudo, quod tamen falsum esse patet ex dictis; vel est ab æterno & pro æterno talis similitudo. Ergo essentia divina est ab æterno & pro æterno perfectissima similitudo omnium actuum liberè futurorum cujuscumque creaturæ rationalis, illos ab æterno & pro æterno perfectissimè repræsentans secundum totam intelligibilitatem, quam habent. Atqui etiam antequam sint, & postquam desierunt esse, sunt intelligibiles ut existentes pro eo tempore, pro quo re ipsa existunt: semper enim verum est illos existere pro eo tempore, pro quo re ipsa existunt, sive tempus illud nondum advenerit, sive jam præte-

rierit. Ergo essentia divina est ab æterno & pro æterno perfectissima similitudo omnium actuum liberè futurorum cujuscumque creaturæ rationalis, illos ab æterno & pro æterno perfectissimè repræsentans ut existentes pro eo tempore, pro quo re ipsa existunt; hoc est, ab æterno & pro æterno perfectissimè certificans intellectum divinum de illorum existentia ut actuali & exercita pro tali differentia temporis, & hoc ipso quod intellectum divinum perfectissimè certificat de illorum existentia ut actuali & exercita pro tali differentia temporis, eum quoque simul & indivisibiliter certificans perfectissimè de illorum absoluta futuritione pro anteriori tempore, & præteritione pro subsequenti.

Ex his clarè apparet omnia omnino præsentia, præterita, & futura, sive necessariò, sive liberè, esse Deo ab æterno & pro æterno perfectissimè præsentia in essentia sua, velut in speculo ea perfectissimè repræsentante secundum esse actuale & exercitum, quod unumquodque habet pro sua temporis differentia, & ita Deum uno & eodem ac simplicissimo actu, ab æterno & pro æterno perfectè & comprehensive videre essentiam suam, & in essentia sua, sic perfectè & comprehensive visa, simul & indivisibiliter omnia omnino præsentia, præterita, & futura, sive necessariò, sive liberè, perfectissimè intueri secundum esse actuale & exercitum, quod unumquodque habet pro sua temporis differentia. Et hoc est, quod dicit S. Thomas hic q. 14. art. 13. in O. ubi loquens de strictè contingentibus, seu de liberè futuris, sic ait: *Deus cognoscit omnia contingentia, non solum prout sunt in suis causis, sed etiam prout unumquodque eorum est actu in se ipso. Et licet contingentia fiant in actu successivè, non tamen Deus successivè cognoscit contingentia prout sunt in suo esse, sicut nos, sed simul: quia sua cognitiō mensuratur æternitate, sicut etiam suum esse. Æternitas autem tota simul existens, ambit totum tempus. Unde omnia, quæ sunt in tempore, sunt Deo ab æterno præsentia, non solum ea ratione, quæ habet rationes rerum apud se presentes; sed quia ejus intuitus fertur ab æterno supra omnia, prout sunt in sua præsentialitate. Unde manifestum est, quod contingentia infallibiliter à Deo cognoscuntur, in quantum subdantur divino conspectui secundum suam præsentialitatem, & tamen sunt futura contingentia, suis causis comparata.*

Igitur ex S. Doctore Deus videt omnia liberè futura, non solum prout sunt in causis suis, hoc est, prout possunt esse vel non esse, sed etiam prout sunt actu in se ipsis pro tali differentia temporis; videt, inquam, non successivè, sicut nos videmus, prout scilicet successivè existunt, sed simul. Nam scientia Dei imitatur ejus æternitatem. Unde sicut æternitas tota simul existens, ambit omnes temporum differentias, non quod omnes temporum differentia simul realiter coexistant æternitati; tam enim implicat eas simul coexistere æternitati, quam implicat eas simul existere; cum non possint simul alicui coexistere, quin simul existant; sed quia æternitas absque ulla ex parte sui successione coexistit omnibus temporum differentiis pro eo tunc, pro quo sunt, & sic tota successio se tenet ex parte ipsarum temporum differentiarum, quarum una post aliam existit: ita scientia divina omnia liberè futura suo veluti sinu complectitur, non quod omnia simul coexistant scientia divinæ; alioquin omnia simul existerent, quod repugnat; aut præcisè quia illorum rationes seu idæ objectivæ sunt ab æterno & pro æterno in mente divina: sed quia scientia divina ab æterno & pro æterno absque ulla ex parte sui successione omnia intuetur ut existentia pro ea temporis differentia, pro qua re ipsa existunt. Unde licet non omnia simul existant, sed unum post aliud existat, omnia tamen simul præsentia sunt scientiæ divinæ secundum esse proprium; & quidem ut actuale & exercitum, sed solum pro ea differentia temporis, pro qua re ipsa sunt actu & exercitè. Ex his autem colligit S. Doctor præscientiam divinam circa libera omnia absolute futura esse absolute infallibilem: cum enim illa omnia attingat ut actu existentia pro eo tempore, pro quo sunt, & ita ratio-